

Rútuslys í Bessastaðabrekku

Þann 26. águst kom tilkynning um alvarlegt rútuslys í Bessastaðabrekku í Fljótsdal. Strax varð ljóst að margir höfðu slasast og þar af nokkrir alvarlega. Fyrstu upplýsingar gáfu til kynna að um 40 manns hafi verið í rúttunni. Samhæfingarstöðin var virkjuð vegna málsins.

Viðbragðsaðilar á svæðinu voru ræstir út og fóru lögreglumenn frá Egilsstöðum og Eskifirði strax á staðinn ásamt sjúkrahúsum frá Egilsstöðum og Kárahnjúkum. Tækjabíll slökkviliðs fór einnig á staðinn. Björgunarsveitir Slysavarnafélagsins Landsbjargar voru einnig ræstar út vegna umfangs óhappsins.

Aðgerðastjórn almannavarna var virk á Egilsstöðum og fjöldahjálparstöð RKÍ á Egilsstöðum var opnuð í grunnskólanum. Hjálparsími RKÍ 1717 var opnaður og gátu aðstandendur þolenda í slysinu leitað þangað eftir upplýsingum um sína nánustu. Hægt var að hringja í hjálparsmann frá útlöndum um annað símanúmer.

Áhöfn Samhæfingarstöðvarinnar sá um að senda á staðinn tvær sjúkraflugvélar frá Akureyri og tvær þylur Landhelgisgæslunnar TF-GNÁ og TF-EIR. Með í för voru lækningar, hjúkrunarfólk og sjúkraflutningamenn. Hluti heilbrigðisstarfsmanna var einnig sendur á staðinn með áætluðum flugfélags Íslands sem var á leið til Egilsstaða á sama tíma. Fokker Landhelgisgæslunnar var einnig sendur á staðinn.

Samhæfingarstöðin var orðin virk strax þegar fyrsta tilkynning kom um slysið þar sem hluti áhafnar hennar var enn við störf eftir leit að tveimur þýskum ferðamönnum sem var ný lokið.

Áhöfn Samhæfingarstöðvarinnar var skipuð aðilum frá almannavarnadeild ríkislögreglustjórans, Slysavarnafélaginu Landsbjörgu, Landhelgisgæslunni, Landlækni, Rauða kross Íslands, Slökkviliði Höfuðborgarsvæðisins, Flugstöðum, Neyðarlínunni og Vegagerðinni.

Alls voru 31 manns í rúttunni þegar slysið varð, sem allir voru erlendir starfsmenn Kárahnjúkavirkjunar og voru 15 þeirra fluttir slasaðir á sjúkrahús. Alls voru 11 sendir að austan með sjúkraflugi. 2 fóru til Akureyrar og 9 til Reykjavíkur. Þá voru 4 fluttir með sjúkrahúsum á sjúkrahúsið á Neskaupstað. Hinir 16 voru fluttir í fjöldahjálparstöð til aðhlyningar og tók starfsfólk Rauða krossins þar á móti þeim.

Heimsfaraldur influensu

Æfingu sem vera átti í september hefur verið frestað fram í desember vegna þess að ekki náðist að

ljúka veigamiklum þáttum í undirbúningi, svo sem nýskipan sóttvarnalækna í héraði. Við áætlanagerð kom í ljós sú staðreynd að lögreglumdæmin og lögreglustjórar eru 15 en sóttvarnarsvæðin og sóttvarnalækningar í héraði aðeins 7.

Þetta misræmi mun flækja stjórnskipulagið verulega og sem leið til lausnar var lagt til að reglugerð um sóttvarnalækna í héraði yrði breytt og þeim fjölgað til samræmis við lögreglustjóra. Ný reglugerð um sóttvarnalækna í héraði er tilbúin en eftir að ljúka formlegri skipan og þjálfun nýrra aðila áður en hægt er að halda æfingu.

Í næstu viku er fundur á vegum Evrópusambandsins í Lúxemborg og munu tveir aðilar verkefnastjórnar sitja þann fund. Reglulega eru gerðar kannanir á meðal Evrópuþjóða á undirbúningi vegna influensufaraldurs og á þessum fundi verða niðurstöður skoðaðar og greindar. Það verður fróðlegt að heyra hvernig Íslendingar standa sig miðað við aðrar Evrópuþjóðir. Dagana 9-11. október verða aðilar frá Sóttvarnastofnun Evrópusambandsins staddir hér á landi og er markmið heimsóknarinnar að kanna hvernig Íslendingum miðar við sinn undirbúning.

Að lokum má geta þess að Landbúnaðarstofnun hefur í samvinnu við Sóttvarnalækni og Landlæknisembættið ákveðið að standa fyrir námskeiði í notkun hlífðarfátnaðar við skæða smitsjúkdóma. Námskeiðin eru 3 og verða haldin í Hafnarfirði núna í haust.

Flugslysaæfingar í Grímsey og á Gjögri

Dagana 14.-16. september var haldin flugslysaæfing í Grímsey þar sem æfð voru viðbrögð við flugslysi við flugvöllinn.

Þegar slíkar æfingar eru haldnar er verið að láta reyna á samvinnu allra viðbragðseininga á viðkomandi svæði.

Aðstæður í Grímsey eru þannig að þar eru ekki að staðalri nema hluti hinna hefðbundnu viðbragðsaðila eins og lögregla, slökkvilið, björgunarsveitir, Rauði krossinn og heilbrigðisstarfsmenn. Grímsey hefur á að skipa slökkviliði og björgunarsveit þar sem sömu einstaklingar starfa að hluta til með báðum einingum.

Verði stóráfall í Grímsey er gert ráð fyrir að aðstoð berist frá nærliggjandi svæðum, en þangað til sú hjálp berst reynir alfarir á heimamenn.

Við undirbúning æfingarinnar var lögð áhersla á að sem flestir gætu nýtt sér þá fræðslu sem var í boði, sem bæði var í formi fyrirlestra og verklegra æfinga. Meðal annars var farið var yfir skipulag á slysavettvangi, umönnun og bráðaflokkun slasaðra, aðkomu að flugslysi, slökkvistörf og björgun.

Að fræðslunni komu ráðgjafar frá almannavarnadeild ríkislögreglustjóra, Flugstoðum, Slysavarnafélaginu Landsbjörgu, Landspítala slysadeild og slökkviliði Akureyrar.

Mjög margir tóku þátt í fræðslunni sem var í boði og var gaman að finna fyrir þeim mikla áhuga sem heimamenn sýndu bæði í undirbúningi æfingarinnar og á æfingunni sjálfri.

Æfingin gekk mjög vel og reyndi þar á björgunarmenn frá slökkviliði, björgunarsveit og almenna íbúa Grímseyjar. Allir aðilar gengu vasklega til verks við að slökkva elda, bjarga fólki úr flaki flugvélar og sinna slösuðum.

Heimamenn á slysavettvangi (ljósm. Rögnvaldur Ólafsson, 2007)

Þó svo að aðal markmiðið með þessari æfingu hafi verið flugslys, þá nýtist bæði fræðslan, undirbúningurinn og þátttaka í æfingunni við hvaða slys sem er.

12.-14. október verður haldin svipuð æfing fyrir flugvöllinn á Gjögri og með sama fyrirkomulagi þ.e. 12. og 13. verður undirbúningur og fræðsla og 14. verður æfingin sjálf haldin.

Mjög öflug hrina jarðskjálfta norðan Vatnajökuls

Fyrri hluta ársins voru öflugar hrinur jarðskjálfta við Upptýppinga norðan Vatnajökuls og austan við Öskju. Jarðskjálftarnir eiga upptök sín á miklu dýpi og hafa vísindamenn ekki getað ákvarðað hvort þetta sé einstakur atburður eða fyrirboði t.d. eldgoss á svæðinu. Vegna þessa funduðu fulltrúar lögregluembættanna á Seyðisfirði og Húsavík með deildarstjóra almannavarnardeildar RLS.

Farið var yfir viðbrögð við eldgosi á þessu svæði og ákveðin verkaskipting milli aðila ef til goss kæmi. Ekki hafa orðið jarðskjálftahrinur á svæðinu nú í talsverðan tíma. Í ágúst fór hópur vísindamanna til rannsókna á svæðinu og er niðurstöðu þeirrar vinnu að vænta á næstu vikum.

Sérfræðingaskipti

Á vegum nefndar Evrópusambandsins um almannavarnir er í gildi samstarfsáætlun um sérfræðingaskipti í þátttökuríkjunum (Exchange of Experts in Civil Protection). Samstarfið felst í því að sérfræðingar á sviði almannavarna geta sótt um að starfa með sérfræðingum í löndum sambandsins, Noregi eða Liechtenstein og kynnst starfsemi almannavarna, fylgst með æfingum eða farið á námskeið. Þeir sem helst koma til greina við slík skipti eru þeir sem starfa við framkvæmdir, stjórnun, áætlunargerð og samhæfingu neyðaraðgerða eða sjá um tækni- og neyðaraðstoð.

Íslendingar eru þátttakendur í þessu samstarfi og vill almannavarnadeild ríkislögreglustjórans hvetja þá sem starfa að þessum málum hér á landi að sækja um slík skipti. Um er að ræða kynnisferðir í 2 - 14 daga, kostaðar af Evrópusambandinu og geta einstaklingar eða hópar 2 til 4 manna sótt um saman. Hver og einn þarf að fylla út umsóknareyðublað og er hægt að nálgast það á heimasíðu samstarfsáætlunarinnar

<http://www.exchangeofexperts.eu/> ásamt upplýsingum um sérfræðingaskiptin. Afrit af umsókninni þarf síðan að senda til almannavarnadeildarinnar (vidir@rls.is).

Þeir sem vilja nýta sér þessi skipti þurfa að vera tilbúnir að taka á móti evrópskum sérfræðingum sem vilja koma til Íslands í kynnisferð. Nauðsynlegt er að hafa gott vald á erlendu tungumáli, sérstaklega ensku til að geta tekið þátt.

Reynt verður að finna mönnum stað sem hæfir bakgrunni þeirra og reynslu. Einnig er hægt að óska eftir sérstökum gestgjafa í þessum ríkjum. Sjá nánar á heimasíðu almannavarnadeildarinnar undir liðnum [alþjóðatengsl/ESB/sérfræðingaskipti](#).

Skráning björgunarbúnaðar

Í byrjun júní síðastliðinn fór af stað samstarfsverkefni á vegum almannavarnardeildar ríkislögreglustjóra, Neyðarlínunnar og Slysavarnarfélagsins Landsbjargar. Verkefnið felst í því að safna saman upplýsingum um allar bjargir (björgunarbúnað) sem til eru í landinu og skrá þær inn í miðlægan gagnagrunn.

Allir viðbragðsaðilar sem fara með skipulagningu og stjórnun björgunaraðgerða munu síðan geta nýtt sér grunninn við öflun bjarga þegar vá ber að höndum. Með því ætti viðbragðstími bjarga að styttest og vinna við öflun þeirra að verða skilvirkari. Þeir viðbragðsaðilar sem standa að skipulagningu og stjórnun björgunaraðgerða eru: Neyðarlínan, Fjarskiptamiðstöð lögreglunnar, lögreglustjórar, slökkviliðsstjórar, Landhelgisgæslan, Vaktstöð

siglinga, Flugstoðir, Svæðisstjórnir björgunarsveitanna, almannavarnarnefndir, almannavarnardeild ríkislögreglustjóra og Samhæfingarstöðin.

Búið er að skrá niður yfir áttatíu mismunandi flokka af björgunarbúnaði og ákveða hvaða upplýsingar verði á bak við hvern flokk. Verið er að leggja lokahönd á forritunarvinnu fyrir grunninn, sem verður prófaður á næstu dögum og viðbragðsaðilum síðan kennt að skrá upplýsingar í hann. Alls munu 212 viðbragðaðilar eiga skráðan búnað í grunninn. Stefnt er að því að grunnurinn verði kominn í fulla notkun fyrir lok ársins.

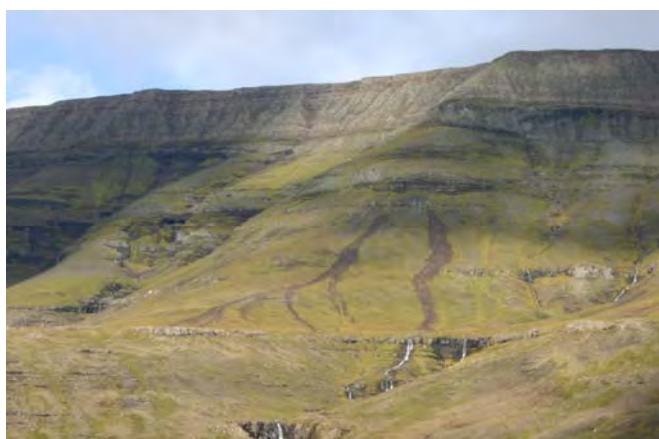
Áhættuskoðun í lögregluumdæmum

Nú um miðjan september ritaði ríkislögreglustjóri formönnum almannavarnarnefnda og lögreglustjórum bréf um framkvæmd áhættuskoðunar sem greint var frá í síðasta fréttabréfi almannavarnadeildar.

Nú eru starfsmenn almannavarnadeildar að skipuleggja fundi um allt land með viðkomandi aðilum. Verkefnið verður ræst í hverju umdæmi með eins dags vinnufundi þar sem farið verður yfir verklag og sjálf vinnan við áhættuskoðunina hafin.

Skriðuföll um miðjan september

Dagana 12. og 13. september féllu skriður á nokkrum stöðum á sunnanverðu landinu. Ástæða skriðufallanna var gríðarleg úrkoma næstu sólarhringa á undan. Töluvert var fjallað í fjölmiðlum um skriðu sem féll á Þjóðveg 1 í Kollafirði en vitað er um skriður sem féllu víðar, t.d. féllu tvær skriður úr austanverðu Kistufelli í Esju og tvær skriður féllu úr sunnaverðu Vörðufelli á Skeiðum ofan við bæinn Birnustaði.

Skriður í Kistufelli 13. september 2007 (ljósm. Ágúst Gunnar Gylfason, 2007).

Starfsmenn Akureyrarseturs Náttúrufræðistofnunar Íslands, jarðfræðingarnir Halldór Pétursson og Höskuldur Búi Jónsson, safna upplýsingum um skriðuföll á Íslandi. Þeir þiggja gjarnan upplýsingar um

skriður sem falla, hvar sem er á landinu. Sími Akureyrarseturs N.Í. er 460 0500 en frekari upplýsingar má finna á vef stofnunarinnar: www.ni.is.

Hóperðabifreið ók inn í skriðu í Kollafirði

Aðfaranótt 13. september s.l. féll aurskriða á Þjóðveg 1 í Kollafirði. Á fimmta tímanum um morguninn varð það óhapp að hóperðabíll á leið frá Akranesi til Keflavíkurflugvallar, með um 60 farþega, ók inn í skriðuna. Samhæfingarstöðin var virkjuð í samræmi við áætlanir um hópslys en lítil þörf var fyrir aðstoð hennar þar sem fáir slösuðust og meiðsl voru frekar lítil.

Farþegum var boðið uppá sálræna skyndihjálp á vegum Rauða kross Íslands en sú aðstoð var afþökkuð þar sem hópurinn var á leið í flug til útlanda.

Hóperðabíllinn kominn á flutningavagn í Kollafirði (ljósm. Ágúst Gunnar Gylfason, 2007)

Umræða um sjúkraflutninga og hópslys

Um nokkurn tíma hefur verið í mótun verklag sem nota á þegar fjöldi manns slasast og flytja þarf þá með flugi um lengri eða styttri veg. Nú í september voru fulltrúar Sjúkrahússins á Akureyri og Slökkviliðs Akureyrar fengnir til liðs við starfsmenn almannavarnadeildarinnar við þessa vinnu.

Á Akureyri er mikil þekking og reynsla af sjúkraflugi og því mikill fengur fyrir almannavarnir að fá slíka einstaklinga til samstarfs. Vænta má endurskoðunar á gildandi verkferlum og hugsanlega breytingum á þeim í framhaldinu. Slíkt verður vel kynnt þegar þar að kemur.